

Instituto de Educación Superior Intercontinental da Empresa (IESIDE)

Presentación do centro

Presentación do centro

Web

Guía do centro

Guía do centro

Localización

Localización dos campus

Web

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V55G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
V55G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
V55G020V01503	Dirección estratéxica	2c	6
V55G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
V55G020V01932	Relacións laborais	1c	6
V55G020V01933	Ética e responsabilidade social corporativa	2c	6
V55G020V01934	Habilidades directivas	2c	6
V55G020V01942	Comercio internacional	2c	6
V55G020V01943	Mercadotecnia internacional	2c	6
V55G020V01947	Contabilidade e control de xestión	1c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Decisións de financiamento**

Materia	Decisións de financiamento			
Código	V55G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Sánchez-Montaña Puga, Carlota			
Profesorado	Sánchez-Montaña Puga, Carlota			
Correo-e	csanchezp@afundacion.org			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	A materia de decisións de financiamento permitirá ao estudante identificar as distintas fontes de financiamento ao servizo da empresa, coñecendo o funcionamento de cada alternativa financeira, así como as súas vantaxes e inconvenientes e estimando o custo real que supón para a empresa.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Descibir as alternativas financeiras existentes.	B1	C6	D3
	B5	C7	
	B8	C12	
	B14	C15	

Determinar as distintas fontes financeiras existentes no sistema financeiro.	B3 B4 B9 B14	C1 C6 C9 C11	D3
Estimar o custo das fontes financeiras.	B1 B3 B10 B13 B14	C8 C9 C11 C12 C15	D4
Tomar decisións en función dos resultados das distintas alternativas financeiras.	B1 B2	C7 C8 C9	D3 D4 D5
Asesorar sobre decisións sobre investimento e financiamento.	B2 B4 B5 B8 B10 B14	C6 C7 C8 C9 C10 C12 C15	D3 D4 D5
Coñecer a estrutura do sistema financeiro español.	B14	C2	

Contidos

Tema

O financiamento no sistema financeiro.

O custo das distintas fontes de financiamento.

O custo medio do financiamento da empresa.

Tómaa de decisións de financiamento.

As decisións de investimento e financiamento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28.5	42.5	71
Traballo tutelado	5	25	30
Resolución de problemas	21	28	49

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Traballo tutelado	Realización de traballo individual sobre desenvolvemento sustentable e presentación.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupos de traballo como complemento á explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos estudantes e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de casos: Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o estudante, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do estudiantado relacionados coa materia. Tutoría en grupo: Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o estudante, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do estudiantado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Realizárase traballo individual sobre o plan de acción de UE para financiar o desenvolvemento sustentable.	10	

Resolución de problemas	Exame Final. (60%)	90	B1	C6	D3
	Realizarase un control para valorar os coñecementos adquiridos até o momento (30%)		B2 B3 B5 B8 B9 B10 B13 B14	C8 C10 C11 C12 C15	D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Sesto Pedreira M.A. y De Pablo Redondo, R., **Guía Didáctica de Fundamentos de Inversión y Financiación**, UNED,

Gómez Bezares, F. y otros, **Inversión y financiación empresarial. Selección temática de lecturas**, SPRI,

Pisón Fernández, I., **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide,

Suárez Suárez, A., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, Pirámide,

Arroyo Rodríguez, A.M. y Prat Rodrigo M., **Dirección financiera**, Deusto,

Lassala Navarré, C. y otros, **Dirección financiera: Medios de Financiación empresarial**, Pirámide,

Álvarez González, A., **Medios de pago y operaciones de financiación**, Rama,

Boedo Vilabella, L., **Las fuentes de financiación y su coste**, Netbiblo,

Partal Ureña, A.; Moreno Bonilla, F.; Cano Rodríguez, M. y Gómez Fernández-Aguado, **Dirección Financiera de la Empresa**, Ediciones Pirámide,

Lassala Navarré, C; Medal Bartual, A; Navarro Miguel, V; Soler Monilla, A., **Dirección Financiera II**, Pirámide,

Partal Ure, A.; Moreno Bonilla, F.; Cano Rodríguez, M. y Gómez Fernández-Aguado, **Introducción a las finanzas empresariales**, Pirámide,

Robles Elez-Villaróel, J.F., **Decisiones Financieras para tiempos de crisis**, Instituto Superior de Técnicas y Prácticas Bancarias,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V55G020V01202

Decisións de investimento/V55G020V01402

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os

---

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	V55G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Negreira del Río, Jesús			
Profesorado	Negreira del Río, Jesús			
Correo-e	jesus.negreira@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Adquirir coñecementos e dominio das ferramentas do programa de mercadotecnia da empresa	B1 B5 B13
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de produto, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13 C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de prezo, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13 C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de comunicación, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13 C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de distribución, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13 C14

Contidos	
Tema	
A proposta de valor da empresa e a súa tangibilización na mercadotecnia mix	O valor da empresa. A mercadotecnia mix
A definición da oferta: política de produto e prezo	Produto. Prezo
Diferenciación da empresa no mercado: políticas de distribución e comunicación	Comunicación. Distribución

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	5	9
Resolución de problemas	5	5	10
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	32.5	42.5

Estudo de casos	10	10	20
Lección maxistral	22	45.5	67.5
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Realizárase a exposición por parte do estudantado ante o docente e o resto de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, traballo tutelado... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes, mediante o traballo en grupo, elaboran un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade de equipo que esixe ao mesmo tempo traballo autónomo do estudante que inclúe o coñecemento e a posta en práctica dos fundamentos teóricos que soportan a materia, a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, análise, síntese e redacción, e proposta dun plan de acción específico resposta ao problema exposto.
Estudo de casos	Actividade na que o profesor entrega aos estudantes para a súa análise individual e posterior discusión na aula casos representativos de situacións e/ou problemas empresariais. O estudante deberá analizar a información, identificar o problema, propor solución e argumentar esta, por escrito e a través da exposición ante un grupo de estudantes e/ou o conxunto da clase das principais conclusións alcanzadas na reflexión.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Requírese a participación activa do estudantado na aula a través de exposicións e debates. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas expostas ao longo da clase. En ningún caso as transparencias entregadas polo profesor constitúen material suficiente sobre o contido da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes
Presentación	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes
Resolución de problemas	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes.
Estudo de casos	O estudante será atendido polo profesor no tempo e lugar de tutoría establecido ao efecto, sen prexuízo da dispoñibilidade que o profesor ofrece ao estudante de prestarlle aquel apoio que este puidese demandar, preferentemente a través de medios electrónicos, pero tamén mediante atención persoal nas instalacións docentes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Presentación plan de mercadotecnia	10	B5 B9

Aprendizaxe baseado en proxectos	Exercicio en equipos "Deseñando a proposta de valor" e Proxecto plan de mercadotecnia	20	B1 B5 B9 B13	C14
Estudo de casos	Análise e presentación da solución a un caso problema entregado polo profesor	10	B1 B13	C14
Lección maxistral	Exame escrito final	50	B1 B5	C14
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test, catro respostas e unha válida, aproximadamente na parte central do semestre	10	B13	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia requírese satisfacer dúas condicións: (1) obter unha puntuación mínima de 5 puntos no conxunto das probas a avaliar e (2) obter como mínimo unha puntuación de 3 no exame final (puntuado sobre 10). A puntuación obtida pola participación, así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, ...), mantense nas convocatorias de xaneiro e xullo do curso académico en vigor, pero non se gardará para os cursos sucesivos.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas fosen xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou *disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

□ ARTAL CASTELLS, M., **Dirección de ventas: organización del departamento de ventas y gestión de vendedores**, 15ª ed., Esic Editorial, 2017

G. BOBADILLA, L.M., + **Ventas**, 4ª ed., Esic Editorial, 2011

□ KOTLER, P.; Lane, K; CÁMARA, D.; GRANDE, I., **Dirección de Marketing**, 14ª, Ed. Addison-Wesley, 2012

□ PERREAULT, W.D.; McCARTHY, E.J., **Basic Management, A Global-Managerial Approach**, 15e., McGraw-Hill, 2006

□ SAINZ DE VICUÑA, J.M., **Plan de marketing en la práctica**, 22ª ed., ESIC Editorial, 2018

TRESPALACIOS G., J.A; VÁZQUEZ C., R.; BELL A., L., **Investigación de Mercados**, Thomson, 2005

OSTERWALDER, A.; PIGNEUR, Y. y SMITH, A., **Diseñando la propuesta de valor. Como crear los productos y servicios que tus clientes están esperando**, 6ª ed., Deusto, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Comunicación e publicidade/V55G020V01944

Creación de empresas e business plan/V55G020V01937

Mercadotecnia dixital e relacional/V55G020V01945

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V55G020V01403

Outros comentarios

Esta guía docente esta; redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica**

Materia	Dirección estratéxica			
Código	V55G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Pereira Otero, Begoña			
Profesorado	Pereira Otero, Begoña			
Correo-e	begona.pereira@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial acreditando un nivel B2 de inglés.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Identificar os valores, recursos e capacidades da empresa que permitan a creación de vantaxes sustentables para os stakeholders	B1 B14	C1 C3 C5
Analizar as oportunidades e ameazas que presenta a contorna externa para a toma de decisións nun sector específico.	B1	C5 C11 C12 C13
Formular as estratexias competitivas máis adecuadas para dar resposta aos retos da contorna no ámbito dunha empresa e facelo tendo en conta a Responsabilidade Social Corporativa.		C3 C11 D4 D5
Describir as estratexias dunha empresa e os métodos utilizados	B1 B13 B14	C11

Integrar os diferentes enfoques teóricos e as distintas visións de carácter persoal dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	B2 B5 B8 B9 B13	C5 C13	D1 D2 D3
Os estudantes serán capaces de deseñar, nun equipo de traballo, a estratexia competitiva e corporativa dunha empresa concreta.	B5 B8 B9 B10 B11	C1 C11 C12	D1 D5

Contidos

Tema

1. Conceptos básicos da Dirección Estratéxica
2. Misión e Obxectivos empresariais
3. Análise da contorna xeral
4. Análise da contorna específica
5. Análise interna da empresa
6. Vantaxes e estratexias competitivas
7. Estratexias corporativas. Deseño e posta en marcha
8. Implantación e control da estratexia

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	21	20	41
Lección maxistral	25	30	55
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	20	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Analizaranse casos, reais ou ficticios, coa finalidade de coñecer, interpretar, resolver, reflexionar, debater, para propor solucións aos problemas expostos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia. Daranse as directrices para a realización dos exercicios e traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o estudante mantén co profesor para o asesoramento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Entrevistas que o estudante mantén co profesor para o asesoramento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Entrevistas que o estudante mantén co profesor para o asesoramento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Estudo de casos, análises de situacións, lecturas e investigacións, e traballo na aula, co obxectivo de coñecer as situacións empresariais, interpretar problemas, xerar alternativas de solución, reflexionar, debater e aprender.	15	B1 C1 D2 B2 C3 D3 B5 C5 B8 C12 B9 C13 B10 B14

Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final. Proba de avaliación escrita, individual, sobre contidos teóricos e prácticos da materia que se realizará ao final do semestre.	50	B13 B14	C1 C3 C5 C11 C12	D3 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proxecto individual sobre proceso de dirección estratéxica nunha empresa real. Definición de misión e obxectivos empresariais, análises da contorna xeral e específica, análises de competencias e vantaxes competitivas, estratexias de desenvolvemento de negocio, implantación e control de estratexias.	20	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C5 C12	D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame metade cuadrimestre. Proba de avaliación escrita, individual, sobre contidos teóricos e prácticos da materia.	15	B1 B13 B14	C1 C5 C12	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame final de curso (50%) poderá facer media co resto de cualificacións e avaliacións obtidas, sempre que nesta proba obtéñase 3,5 puntos ou máis, sobre un total de 10. O plaxio será severamente penalizado. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Navas López, J.E. y Gerras Martín, L.A., **La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones**, 5ª, Civitas, 2015

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A., **Fundamentals of Strategic management**, 1ª, Civitas, 2013

Johnson, G.; Whittintong, R.; Angwin, D.; Regner, P. and Scholes, K., **Fundamentos de Estrategia**, 1ª, Pearson Educación, 2010

Johnson, G.; Whittington, R et al., **Exploring Strategy: Test and Cases**, 10th, Pearson, 2014

Navas López, J.E. y Gerras Martín, L.A., **Casos de Dirección Estratégica**, 5ª, Civitas-Thompson Reuters, 2014

Ribeiro et al., **Cases of Strategic Direction**, Pearson Education, 2012

Fernández Sánchez, Esteban, **Dirección Estratégica de la Empresa**, Delta, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible estar en posesión dun nivel B2 de inglés para cursar esta materia.

A asistencia a clase é obrigatoria e terase en conta na avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa I**

Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	V55G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Cuadrado Ramos, José Daniel			
Profesorado	Cuadrado Ramos, José Daniel			
Correo-e	daniel.cuadrado@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Na materia examínase, desde un punto de vista fiscal, teórico e práctico, o sistema impositivo vixente relacionado coa empresa. Analizaremos cales son os distintos feitos impositivos que obrigan á sociedade ou persoa xurídica, ou ao autónomo, como persoa física, a ter que pagar un tributo. Identificaremos os mesmos así como a forma, prazo e procedemento que temos para declaralos. De igual maneira estudaremos os procedementos administrativos de inspección, xestión e recadación que a Facenda Pública ten para esixir o cumprimento das nosas obrigacións fiscais; así como os dereitos que o administrado ten para defenderse. Todo iso, axudaranos a medir e valorar o custo impositivo das decisións que se adopten, e a carga administrativa que xera. Así mesmo permitiranos, a feixes, analizar e desenvolver as técnicas de planificación fiscal en relación, especialmente, coa nosa tesouraría ou caixa.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade nas decisións económicas.	B13	C4	D1
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente.	B1 B3 B10	C16	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	B1 B10	C4 C8	
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias.	B9 B13		D1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudo de casos	B1 B5 B10	C8	

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción ao Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia.	

Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial.	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 3: Introducción ao IRPF.	
Tema 4: Renda das Persoas Físicas.	Rendementos de traballo, rendementos de capital, ganancias e perdas patrimoniais.
Tema 5: Rendas de Empresarios e Profesionais individuais.	Elección do réxime de estimación de renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF.	Integración e compensación das rendas. Mínimo Persoal e Familiar. Cota íntegra e deducións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte, resultado contable e base imponible. Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 7: Introducción ao IS.	
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible.	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento financeiro. Deterioración do Valor e Transmisións Patrimoniais.
Tema 9: Liquidación do IS.	Proceso Liquidatorio. Cota íntegra. Deducións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	10	14
Resolución de problemas de forma autónoma	1	5	6
Seminario	1	4	5
Lección maxistral	39	0	39
Estudo de casos	0	10	10
Prácticas con apoio das TIC	0	12	12
Obradoiro	5	23	28
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	10	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	15	0	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	O estudante ou un grupo de estudantes exporá ante o docente e un grupo de estudantes un tema dos contidos da materia, en base a situacións reais.
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante deberá resolver de forma razoada e xustificada, problemas que se expoñan relacionados coa materia.
Seminario	O docente manterá entrevistas e reunións co estudante para asesoralo e guialo no desenvolvemento dos seus traballos, estudos e prácticas.
Lección maxistral	O profesor exporá e explicará os aspectos máis levantes dos distintos temas que integran a materia. O obxectivo é que estas constitúan unha base de coñecemento para logo desenvolvelo de forma práctica.
Estudo de casos	O estudante deberá resolver en base á lexislación aplicable, casos que se entregarán para resolver posteriormente de modo conxunto.
Prácticas con apoio das TIC	O estudante deberá poder confeccionar liquidacións de impostos utilizando as ferramentas que a Axencia Tributaria pon á súa disposición.
Obradoiro	O estudante deberá coñecer a documentación existente nas empresas e en base á actividade das mesmas que operacións deben realizar en cumprimento da lexislación fiscal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O profesor atenderá, de forma individual ou en grupo, as cuestións relativas a dúbidas que poidan xurdir na resolución do caso exposto na clase práctica ou nas sesións maxistras. O profesor responderá as dúbidas que o estudantado poida ter sobre a materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Presentación	TRABALLOS REALIZADOS	15	B1 B3 B5 B9	C4 C8 C16	
Estudo de casos	RESPOSTAS E PARTICIPACIÓN EN CLASE	10	B1 B3 B5 B9 B10	C8 C16	D1
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase un exame parcial non liberatorio da materia que formará parte da avaliación continua.	15	B1 B5 B10 B13	C4 C8	D1
Exame de preguntas de desenvolvemento	Ao final do semestre haberá un exame final cunha parte teórica e unha práctica. A parte teórica, será o 50%, e consistirá en 4 pregunta que valerán 1 punto cada unha das 3 primeiras e 2 puntos últimaa. A parte practica, será o 50%, consistirá en plasmar e resolver, a partir dun texto, un problema práctico.	60	B1 B5 B10 B13	C4 C8	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame final de curso (60%) só fará media co resto de cualificacións e avaliacións obtidas sempre que nesta proba obtéñase máis de 3,5 puntos, sobre un total de 10. Doutro xeito, poríase a nota obtida nese exame como *notal final.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Martín Queralt y otros, **Curso de derecho financiero y tributario**, Última Edición, Tecnos,

Código Tributario, Última Edición, Aranzadi,

Cuadrado Ramos, J.D., **Principios de Derecho Fiscal**, 2ª Edición, Rama, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente esta redactada polo coordinador en castelán e galego. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Relacións laborais**

Materia	Relacións laborais			
Código	V55G020V01932			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Ríos González, Borja			
Profesorado	Ríos González, Borja			
Correo-e	borja.rios@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lograr que o estudante coñeza os principios básicos nos que se fundamentan as relacións laborais, desenvolvendo para iso o estudo das distintas materias que as compoñen, centrando o estudo en disciplinas como contratación laboral, negociación colectiva e seguridade social.	C1 C4 C5 C6 C7 C9 C11 C13 C16

Fomentar a capacidade de análise das distintas situacións que se poden producir no ámbito das relacións laborais, facilitándolle para iso as ferramentas necesarias para a resolución dos distintos conflitos e que consistirán basicamente no dominio tanto da normativa laboral española como da xurisprudencia. Deste xeito, o estudiantado aprenderá a exercer a dirección das relacións laborais, tratando de promover unha xestión eficaz dos recursos humanos no ámbito da empresa.	B1 B2 B5 B8 B9 B10 B13 B14	C11 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema

1. As RELACIÓNS LABORAIS
2. NEGOCIACIÓN COLECTIVA
3. SEGURIDADE SOCIAL
4. PROCEDEMENTO LABORAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	15	27	42
Lección maxistral	35	45	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	25	28

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise de situacións reais coa finalidade de expor solucións.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Traballos entregados para avaliación continua e o seu defensa na aula	20	B1	C1	D1
			B2	C4	D2
			B5	C5	D3
			B8	C6	D4
			B9	C7	D5
			B10	C9	
			B13	C11	
			B14	C13	
Lección maxistral	Exame Final	60	B1	C1	
				C4	
				C5	
				C6	
				C7	
				C9	
				C11	
	C13				
	C16				

Resolución de problemas e/ou exercicios	Controis	20	B1	C1 C4 C5 C6 C7 C9 C11 C13 C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

O plaxio será severamente penalizado. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Sempere Navarro, Antonio V., **Derecho del Trabajo, Seguridad Social y Proceso Laboral**, Volumen 1. Derecho del Trabajo, La ley 2010, 2010

Sempere Navarro, Antonio V., **Derecho del Trabajo, Seguridad Social y Proceso Laboral**, Volumen II: Seguridad Social y Proceso Laboral, La ley 2010, 2010

Ríos Mestre, José maría, **Despido Colectivo y Concurso de Acreedores**, 1ª Edición, Civitas. Thomson Reuters, 2012

Alonso Olea, M. y Casas Baamonde, M.E., **Derecho del Trabajo**, 13ª Edición, 2011

AA.VV., **manual Jurídico de Negociación Colectiva**, La ley 2008, 2008

AA.VV., **Manual Jurídico de los representates de los trabajadores**, La ley 2004, 2004

San Cristobal Villanueva, Juan Manuel, **Estatuto de los trabajadores**, El Derecho, 2010

Collazo García, Luis, **La representación de los trabajadores en la empresa, bombarzo**, 2011

Durán, Federeico, **Práctica Laboral para Abogados**, La Ley, 2012

Martín Valverde, Rodríguez-Sañudo Gutiérrez, García Murcia, **Derecho del Trabajo**, 20ª Edición, Tecnos, 2011

Molero Manglano, C., **Derecho Sindical**, Última edición, Dykinson,

Montoya Melgar, **Derecho del Trabajo**, 32ª Edición, Tecnos, 2011

Ramírez Martínez, **Curso de Derecho del Trabajo**, 20ª Edición, Tirant lo blanch, 2011

Sala Franco,, Albiol Montesinos, I., **Derecho Sindical**, 8ª Edición, Tirant lo Blanch, 2002

Vida Soria, J., y Otros, **Manual de Derecho Sindical**, Última edición, Comares,

Garrigues y Grupo Norte, **Reforma Laboral 2012. Ley y manual práctico**, Expansión, 2012

Legislación Laboral: Estatuto de los trabajadores, Última edición,

Legislación Laboral: Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la jurisdicción social,

Legislación Laboral: Ley 3/2012, de 6 de julio, de medidas urgentes para la reforma del mercado laboral,

Legislación laboral: Real Decreto 1483/2012, de 29 de Octubre por el que se aprueba el Reglamento de los procedimientos de despido colectivo y de suspensión de contratos y reducción de jornada,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e responsabilidade social corporativa**

Materia	Ética e responsabilidade social corporativa			
Código	V55G020V01933			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 3	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Jamardo Suárez, Begoña			
Profesorado	Jamardo Suárez, Begoña			
Correo-e	begona.jamardo@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é proporcionar coñecementos actualizados sobre Ética e Responsabilidade Social Corporativa e implicar activamente ao estudante para desenvolver a súa conciencia ética e que a aplique na toma de decisións nos seus futuros postos directivos. Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial dun nivel B2 de inglés.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Autovaluar valores persoais e entender a súa influencia na nosa conduta moral e no proceso de toma de decisións profesionais.	B2	C5	D1
	B5	C7	D2
	B7	C8	D3
	B9	C13	D4
	B12	C15	D5
	B14		
Desenvolver a sensibilidade cara aos beneficios da implementación de políticas de RSC na empresa familiarizándose coas principais iniciativas galegas, nacionais e internacionais neste ámbito e cos modelos de bo goberno.	B1	C5	D1
	B2	C6	D2
	B3	C7	D3
	B4	C8	D4
	B5	C9	D5
	B6	C11	
	B7	C15	
	B8		
	B9		
	B10		
	B11		
	B12		
	B13		
	B14		
Incrementar a conciencia achega do papel da ética na sociedade e o desenvolvemento sustentable explorando modelos innovadores de equilibrio social e económico.	B1	C5	D2
	B2	C8	D3
	B4	C13	D4
	B5	C15	D5
	B7	C16	
	B8		
	B9		
Distinguir entre dilemas comúns (correcto versus incorrecto) e complexos (correcto versus dereito) e aprender como aplicar as teorías para afrontar ambos os tipo de asuntos morais	B1	C5	D2
	B2	C6	D3
	B5	C7	D4
	B7	C8	
	B9	C9	
	B10	C10	
	B12	C11	
		C12	
		C15	

Contidos

Tema

1. OBXECTIVOS VITAIS	1.1. Valoración de obxectivos de vida persoal 1.2. Implicacións dos obxectivos de vida nas decisións éticas 1.3. A función da intuición na toma de decisións
2. FUNDAMENTOS DA ETICA	2.1. Etica E moralidade 2.2. Etica e cultura 2.3. Etica E relixión 2.4. Etica e lealdade corporativa (a Síndrome da Apatía do viandante) 2.5. Etica e conciencia (o test do soño)
3. PRINCIPIOS ÉTICOS NA EMPRESA	3.1. CONSECUENCIALISTAS Egoísmo Utilitarianismo Liberatarianismo 3.2. NON-CONSENCUALISTAS Kant Categorico Imperativo John Rawls
4. DILEMAS ÉTICOS COMPLEXOS	4.1. QUE É Un CORRECTO VERSUS CORRECTO DILEMA? 4.2. MANEIRAS de SOLUCIONAR RvR DILEMAS Aristotle: Saber as vosas raíces Nietzsche: Ser ti Machiavelli: Ser realista

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	12	12	24
Debate	10	26	36
Estudo de casos	5	10	15
Estudo de casos	0	10	10
Lección maxistral	25	40	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	En parellas, o profesor asignará e tutelará a comparativa de diferentes iniciativas nacionais e internacionais de Responsabilidade Social Corporativa de dúas empresas competidoras no mesmo sector (Ej. INDITEX versus MANGO) . Os compañeiros e o profesor poderán realizar preguntas para ampliar os seus coñecementos do tema a tratar..
Debate	Os estudantes e o profesor proporán temas éticos de actualidade que desexen debater. Decidirase por sorteo si a postura do equipo será a favor ou en contra do tema a debater. Cada equipo estudará en profundidade o tema usando fontes fiables e fará unha presentación de 20 minutos aos seus compañeiros. Posteriormente dirixirán un debate no que os compañeiros poderán demandar máis información de cada punto de vista e modificar as súas posicións iniciais respecto ao tema.
Estudo de casos	Para apoiar a comprensión dos conceptos presentados na aula, os estudantes lerán e analizarán fose da aula diversos casos prácticos baseados en situacións reais e que posteriormente serán estudados e debatidos en clase cos compañeiros.
Estudo de casos	En cada tema os estudantes, en equipos de traballo, analizarán diferentes casos de conflitos culturais nas distintas áreas funcionais da empresa e debaterán as súas conclusións en clase.
Lección maxistral	En clase presentarase o temario cun forte apoio de material audiovisual (vídeos, documentais e películas de cine) que permitirán entender e debater os conceptos expostos polo profesor. Por outra banda, darase gran relevancia á lectura de noticias de actualidade (tanto en medios tradicionais como dixitais) para exemplificar e demostrar a directa conexión entre os conceptos expostos na aula co día a día da nosa sociedade e a empresa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Apoio no autoconocimiento de valores persoais a través das ferramentas de autoevaluación.
Debate	Asesoramento na elección de temas e enfoques e na procura de fontes de información fiables.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Avaliarase a calidade do contido, as fontes utilizadas, o soporte, as habilidades de comunicación e a capacidade de resposta ás preguntas realizadas.	15	B1 C5 D1 B3 C6 D3 B4 C8 D4 B5 C13 D5 B6 C15 B7 C16 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14

Debate	Avaliarase a calidade da presentación tanto a nivel individual (habilidade de comunicación en inglés) como en equipo (argumentos, fontes, apoio audiovisual) así como a xestión do debate na aula.	25	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B12 B13 B14	C5 C8 C13 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Estudo de casos	Valorarase a iniciativa e participación individual na aula durante os debates e análises de casos, xa sexan presentados en soporte escrito como audiovisual.	10	B1 B2 B4 B5 B7 B8 B13 B14	C5 C8 C12	D1 D2 D4 D5
Lección maxistral	Avaliarase mediante un exame final que recollerá os temas expostos en clase e que terá unha parte teórica e parte práctica, na que se incluírán casos, temas tratados nas exposicións e lecturas obrigatorias.	50	B1 B2 B5 B7 B10 B12 B14	C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12	D1 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ningún traballo nin presentación será cualificado si contén algún parágrafo ou frase con plaxio ou bibliografía indebidamente presentada. O exame final de curso (50%) poderá facer media co resto de cualificacións e avaliacións obtidas, sempre que nesta proba obtéñase 3,5 puntos ou máis, sobre un total de 10. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.

- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.

- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

WILKINSON, R & PICKET, K, **The Spirit Level: Why greater equality makes societies stronger**, Bloomsbury, 2015

Bibliografía Complementaria

ARISTÓTELES, **Ética a Nicómaco**, Centro de Estudios Constitucionales, 1989

BADARACCO, J.JR, **Leading quietly**, HBSP, 2005

□EICHER, S, **Corruption in international business: The challenge of cultural and legal diversity**, Gower Publishing, 2010

HESSEL,S, **Indignaos**, Ediciones Simbióticas, 2011

□ LAYARD, R, **Happiness: Lessons from a new science**, Penguin, 2005

□ PATETA, C, **A short guide to Ethical Risk**, Gower Publishing, 2010

<http://www.unglobalcompact.org/>,

<http://www.unpri.org/>,

http://www.csreurope.org/pages/en/about_us.html,

<http://www.empresaresponsable.com>,

<http://www.foretica.org/>,

<http://www.greatplacetowork.es/>,

<http://www.transparenciainternacional.com/>,

<http://www.fundacionlealtad.es>,

<http://www.esade.edu/research/eng/socialinnovation>,

<http://www.observatorios.org/http://www.sa8000.org>,

TRUJILLO,E, **La sociedad que no quería ser anónima**, Lideditorial, 2013

https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_en, **Reflection Paper: Towards a Sustainable Europe by 2030**, 2019

WORLD ECONOMIC FORUM, **Global Risks Report**, 2020

HELLIWELL, LAYARD & SACHS, **World Happiness Report**, 2018

BADARACCO,J.L.Jr, **Managing the Gray**, Harvard, 2016

FLYNN PATRICIA; KEONG TAN,TAY; GUDIC, MILENKO, **Redefining Success: Integrating sustainability into Management Education**, Routledge, 2018

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Habilidades directivas**

Materia	Habilidades directivas			
Código	V55G020V01934			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Conde Borrajo, Ana			
Profesorado	Conde Borrajo, Ana			
Correo-e	ana.conde@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial acreditando un nivel *B2 de inglés.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Habilidades para a comprensión e realización de correspondencia comercial en inglés.	B1	C8	D1
	B4		D2
	B5		D3
	B6		D4
	B7		D5
	B8		
	B13		

Capacidade para realizar presentacións eficaces en inglés.

B1 C5 D1
 B2 C7 D2
 B3 C8 D3
 B4 C13 D5
 B5 C15
 B7 C16
 B8
 B12
 B13
 B14

Manexar o vocabulario específico do inglés de negocios.

B7 C5
 B13 C7
 B14

Ser capaz de elaborar informes empresariais en inglés.

B1 C5 D1
 B2 C7 D4
 B3 C8 D5
 B4 C13
 B5 C15
 B7 C16
 B9
 B12
 B13
 B14

Contidos

Tema

1. PRESENTATIONS & BUSINESS REPORTS	1.1 Presentations Skills 1.2 Presenting a company's activities and organisation 1.3 Describing results and trends 1.4 Comparing options
2. BUSINESS COMMUNICATIONS	2.1 Sales 2.2 Making enquiries 2.3 Placing orders 2.4 Making complaints 2.5 Reclaiming unpaid bills 2.6 Paying bills

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	6	20	26
Resolución de problemas	23	37	60
Lección maxistral	24	40	64

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Os estudantes realizarán presentacións, co obxectivo de ir mellorando as súas habilidades de presentación, en base aos coñecementos adquiridos nas sesións maxistrais.
Resolución de problemas	Os estudantes realizarán exercicios en clase que serán corrixidos. Estes exercicios poden ser "listenings", "writings" ou "speaking", co obxectivo de pór en práctica o vocabulario adquirido nas sesións maxistrais. Participación activa do estudantado.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia. Daranse as directrices para a realización dos exercicios e traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que os estudantes manteñen co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentación	Entrevistas que os estudantes manteñen co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Entrevistas que os estudantes manteñen co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Presentacións	20	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B13	C13 C15	D1 D2 D3 D4 D5
Resolución de problemas	Informes realizados en horas de clase.	20	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B13	C5 C7 C13 C15 C16	D1 D3 D4 D5
Lección maxistral	Exame Final	60	B1 B5 B7 B12 B13 B14	C8	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O plaxio será severamente penalizado. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web de IESIDE.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

MURPHY, R., **English Grammar in Use**, 5th edition, Cambridge University Press, 2019

SWAN, M., **Practical English Usage**, 4th edition, Oxford University Press, 2016

FORSYTH, P., **How to Write Reports and Proposals**, 5th edition, Kogan Page, 2019

THEOBALD, T., **Develop your Presentation Skills**, 4th edition, Kogan Page, 2019

ASHLEY, A., **Oxford Handbook of Commercial Correspondence**, Oxford University Press, 2003

NATEROP, B.J. and REVELL, R., **Telephoning in English**, 3rd edition, Cambridge University Press, 2004

TAYLOR, S., **Model Business Letters, E-mails and Other Business Documents**, 7th edition, Financial Times - Prentice Hall, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible estar en posesión dun certificado oficial que acredite un nivel B2 de inglés para cursar esta materia.

A asistencia a clase é obrigatoria e a falta de asistencia penalizarase na avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións. Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil do alumno, para a vixilancia durante a realización das probas. Tamén será

imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador, no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas
Ningunha.

* Información adicional
Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comercio internacional**

Materia	Comercio internacional			
Código	V55G020V01942			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Conde Borrajo, Ana			
Profesorado	Conde Borrajo, Ana			
Correo-e	ana.conde@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade estar en posesión dun certificado oficial dun nivel B2 de inglés.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar as características principais das empresas exportadoras españolas.	B1	C9	D5
	B2	C13	
	B7	C16	
	B11		

Manexar os aspectos operativos do comercio internacional.	B3 B5 B7 B8 B14	C6 C7 C9 C11	D3 D4 D5
Habilidades para a procura e interpretación crítica da información necesaria para a elaboración dun plan de internacionalización dunha empresa.	B1 B2 B3 B5 B7 B8 B9 B10 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C9 C11 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Capacidade para analizar a contorna do comercio internacional.	B1 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C13 C16	D2 D5
Entender como os obxectivos de desenvolvemento sustentable poden lograrse a través do comercio internacional.	B1 B2 B5 B7 B9 B10 B11 B14	C1 C5 C6 C9 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema

1. SETTING THE SCENE	1.1 Overview of the Issues Facing International Management 1.2 International Trade Statistics 1.3 Globalisation 1.4 Trade Barriers 1.5 Economic Integration
2. INTERNATIONALISATION PROCESS	2.1 Internationalisation 2.2 Decision to Internationalise 2.3 Geographic Market Choice 2.4 Market Entry strategies
3. OPERATIONAL ASPECTS	3.1 Customs Clearance 3.2 INCOTERMS 3.3 International Transport of Goods 3.4 Methods of Payment 3.5 Fomenting International Commerce

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	48	76
Traballo tutelado	0	25	25
Seminario	0	5	5
Estudo de casos	14	0	14
Saídas de estudo	8	0	8
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia. Daranse as directrices para a realización dos casos e traballos.
Traballo tutelado	Traballos de avaliación continua.

Seminario	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Análise de situacións reais coa finalidade de detectar o problema e expor solucións.
Saídas de estudo	Visitas a institucións relevantes para que os alumnos poidan coñecer en persoa aspectos relacionados cos contidos básicos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para o asesoramento e desenvolvemento das actividades relacionadas coa materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Exame Final	50	B1 B7 B13 B14	C1 C3 C6 C7	D1 D4 D5
Traballo tutelado	Ao longo do curso realizaranse casos prácticos e traballos que serán valorados polo profesor.	30	B7 B13	C1 C3 C6 C7	D1 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Un punto de control na segunda metade do cuadrimestre	20	B1 B2 B3 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B13	C5 C9 C11 C13 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os traballos con algún parágrafo ou frase con plaxio, obterán unha cualificación de 0. Os traballos que non estean debidamente referenciados e/ou a bibliografía presentada incorrectamente, recibirán unha cualificación de 0. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web de IESIDE.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

HILL, C. y HULT, G. T., **International Business - Competing in the Global Marketplace**, 12th edition, Mc Graw-Hill Education, 2018

Bibliografía Complementaria

ARTEAGA, J. (coordinador), **Manual de Internacionalización**, ICEX, 2017

CABRERA, A., **Logística Internacional**, ICEX, 2014

CERVIÑO, J., **Marketing Internacional - Nuevas perspectivas para un mercado globalizado**, Pirámide, 2014

GÓMEZ, H., **Empresa Internacionalizada y Responsabilidad Social**, ICEX, 2012

ICEX, **Curso Superior Estrategia y Gestión del Comercio Exterior**, 2nd edition, ICEX, 2005

LEVINSON, M., **The Box**, 2nd edition, Princeton University Press, 2016

NELSON, C., **Import/Export: How to Take Your Business Across Borders**, 4th edition, Mc Graw-Hill, 2009

ORTEGA, A., **El Nuevo Código Aduanero de la Unión Europea**, ICEX, 2017

PLA, J. and LEÓN, F., **Dirección Internacional de la Empresa**, Pearson - Prentice Hall, 2016

REUVID, J. and SHERLOCK, J., **International Trade: An Essential Guide to the Principles and Practice of Export**, 3rd edition, Kogan Page, 2011

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible estar en posesión dun certificado oficial que acredite un nivel B2 de inglés para cursar esta materia.

A asistencia a clase é obrigatoria e penalizarase as faltas de asistencia na nota final de avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións. Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

---

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe
Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións
Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas
Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen
Todas.

* Probas que se modifican
No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas. Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas
Ningunha.

* Información adicional
Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia internacional				
Materia	Mercadotecnia internacional			
Código	V55G020V01943			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Würzburg -, Klaas			
Profesorado	Würzburg -, Klaas			
Correo-e	klaas.wurzburg@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral	Esta materia impartirase integramente en inglés, por tanto, é imprescindible que os estudantes acrediten, con anterioridade, estar en posesión dun certificado oficial dun nivel B2 de inglés.			

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Aprendizaxe de técnicas e conceptos básicos da mercadotecnia internacional. Introducir o conxunto complexo da toma de decisións no ámbito de mercadotecnia internacional.	B7 B13	C5 C7 C9	D1 D4

Modernización da toma de decisións na mercadotecnia e a estratexia da empresa internacional.	B7	C6	D1
Cofecemento dos distintos aspectos que compoñen unha estratexia de mercadotecnia para a empresa internacional.	B13	C7 C9 C11 C16	D4
Análise independente e aplicación de conceptos de mercadotecnia na contorna internacional.	B1 B3 B5 B7 B8 B11 B13 B14	C12 C13 C16	D1 D2 D5
Relacionando conceptos teóricos de mercadotecnia e estratexia da empresa internacional a problemas concretos sobre as decisións empresariais na contorna internacional.	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B14	C13	D1 D2 D3 D4

Contidos

Tema	
1. SCOPE OF INTERNATIONAL MARKETING STRATEGY	1.1 International marketing strategy 1.2 International marketing environment 1.3 Understanding international marketing
2. INTERNATIONAL MARKETING IN THE GLOBAL ECONOMY	2.1 Company resources and capabilities of international companies 2.2 Analysis of international competitors 2.3 Culture values 2.4 Political economy and its influence on international marketing 2.5 Public policy risk for international companies.
3. PRODUCT AND BRAND STRATEGIES	3.1 Consumer products 3.2 Industrial products 3.3 Service products 3.4 Building and communicating the global brand
4. INTERNATIONAL MARKETING OPERATIONS	4.1 Channels of international distribution 4.2 Pricing in international markets 4.3 Selling and negotiating 4.4 Decision making in international marketing operations

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Estudo de casos	15	40	55
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a disciplina obxecto de estudo. Daranse as bases e directrices para os traballos que ten que desenvolver o estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o estudante mantén co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Probas	Descrición
Estudo de casos	Entrevistas que o estudante mantén co profesor da materia para o asesoramento e aprendizaxe de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Preparación de casos.	20	B2	C5	D1
			B3	C6	D2
			B5	C7	D3
			B6	C9	D4
			B7	C11	D5
			B8	C12	
			B9	C13	
			B10	C16	
			B11		
			B13		
			Exame de preguntas de desenvolvementoExame final	Exame final	60
B7	C6	D4			
B10	C7	D5			
B13	C9				
B14					
Exame de preguntas de desenvolvementoControl	Control	20	B1	C5	D5
			B2	C6	
			B11	C7	
			B13	C9	
			B14	C11	
				C12	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O plaxio será severamente penalizado. Non se aceptarán traballos, ou presentacións, fóra de prazo.

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (40% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BRADLEY, F., **International Marketing Strategy**, 5, Financial Times - Prentice Hall, 2004

CERVIÑO, J., **Marcas Internacionais: como crearlas y gestionarlas**, Pirámide, 2002

CERVIÑO, J., **Marketing Internacional: nuevas perspectivas para un mercado globalizado**, Pirámide, 2006

CZINKOTA, M., **International Marketing**, 9, Cengage Learning, 2011

HOLLENSSEN, S., **Global Marketing**, 5, Pearson, 2011

LEE, K. and CARTER, S., **Global Marketing Management**, 2, Oxford University Press, 2009

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible estar en posesión dun nivel B2 de inglés para cursar esta materia.

A asistencia a clase é obrigatoria e terase en conta na avaliación continua.

A corrección dos exames finais será "cega".

Esta guía docente está redactada polo coordinador en inglés. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en inglés.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade e control de xestión**

Materia	Contabilidade e control de xestión			
Código	V55G020V01947			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento do IESIDE (Vigo)			
Coordinador/a	Andrés Mosquera, Andrés de			
Profesorado	Andrés Mosquera, Andrés de			
Correo-e	andres.deandres@ieside.edu			
Web	http://www.ieside.edu			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.		C1 C6 C7	
Adquirir coñecementos teóricos e prácticos sobre os distintos tipos de custo.		C1 C6 C7 C12 C14	
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	B1 B2 B3 B10 B13 B14	C1 C6 C7 C12 C14 C15 C16	
Aplicar técnicas orzamentarias para a planificación da actividade da empresa.	B1 B4 B5 B8 B9 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Construír un sistema para a toma de decisións, baseado na elaboración de cadros de mando.	B1 B2 B3 B10 B12 B13 B14	C1 C6 C7 C9 C11 C12 C14 C15 C16	

Contidos

Tema	
1. PLANIFICACIÓN E CONTROL COMO FUNCIONS DA DIRECCIÓN.	1.1 Concepto de planificación e control. 1.2 Control da xestión empresarial. 1.3 Sistemas de información para a xestión empresarial. 1.4 A función de control da xestión.
2. CONTABILIDADE DE XESTIÓN E DE CUSTOS.	2.1 Contabilidade financeira versus contabilidade de custos e contabilidade de xestión. 2.2 Clasificación dos custos. 2.3 Sistemas de cálculo de custos. 2.4 Contabilidade de xestión: rendibilidade de produtos, líneas de negocio, decisións de prezo, comprar ou fabricar....
3. ORZAMENTOS E CONTROL ORZAMENTARIO.	3.1 Plans, programas e orzamentos. 3.2 O proceso orzamentario 3.3 Orzamentos operativos e de investimento. 3.4 Aprobación de orzamentos: síntese orzamentaria. Análise what if e análise de sensibilidade. 3.5 Control orzamentario. Análise de desviacións.
4. CADROS DE MANDO PARA O CONTROL DA XESTIÓN	4.1 Concepto de cadro de mando. Niveis. 4.2 Cadros de mando operativos 4.3 Cadro de Mando Directivo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	20	30	50
Seminario	5	15	20
Lección maxistral	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	7	10
Traballo	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Resolución por parte dos estudantes de casos prácticos e situacións reais en base a modelos desenvolvidos previamente en grupo por parte do profesor.
Seminario	Control tutorial do proceso de aprendizaxe do estudante. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do docente dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes
Seminario	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes
Probos	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes
Traballo	Seguimento individualizado da aprendizaxe de cada un dos estudantes

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Exame Final	50	B1 B2 B5 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C12	
Resolución de problemas e/ou exercicios	- 1 control a realizar de maneira individual para determinar o avance na asimilación da materia	25	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D3 D4
Traballo	Resolución de casos prácticos realizados en grupo e achega dos estudantes dos debates realizados en clase. - Seguimento de traballo grupal que realizan os estudantes na clase, xa que na maior parte das sesións, os estudantes realizan casos prácticos en grupo habitualmente nos seus equipos informáticos.	25	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia ás clases é un compoñente esencial da avaliación e, por tanto, é obrigatoria. Todas as faltas serán tidas en conta para o cálculo das penalizacións, aínda que estas sexan xustificadas.

As penalizacións serán de aplicación en cada materia, en función dos seguintes baremos:

- A non asistencia a máis do 10% das horas lectivas, penalizarase cunha redución dun terzo na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 20% das horas lectivas, penalizarase cunha redución de dous terzos na avaliación continua da materia.
- A non asistencia a máis do 30% das horas lectivas, penalizarase cun cero na avaliación continua da materia.

A nota obtida na avaliación continua (50% da nota final) manterase en todas as oportunidades de exame do ano académico 2020/2021.

Para os estudantes que se matriculen na convocatoria de Fin de Carreira (que teñen 24 ECTS pendentes de cursos anteriores, con materias cursadas pero non aprobadas) só se terá en conta a nota do exame.

A corrección dos exames finais será cega.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020/2021.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vacas Guerrero, Catalina, **Contabilidad de costes**, 9788436840483, Pirámide, <https://business-school.odilo.es/info/00150584>, 2019

Álvarez-Dardet, María Concepción (Coord), **Contabilidad de gestión**, 9788436835571, Pirámide, <https://business-school.odilo.es/info/contabilidad>, 2016

Bibliografía Complementaria

Robert S. Kaplan, Anthony A. Atkinson, **Advanced Management Accounting**, Prentice Hall International,

Juan F. Pérez-Carballo Veiga, **Control de la gestión empresarial**, ESIC,

Ángel Saez Torrecilla y otros, **Contabilidad de costes y control de gestión**, Mc Graw Hill,

Oriol Amat, Pilar Soldevila, **Contabilidad y gestión de costes**, Profit. 6ª Edición,

Muñiz L., **Control Presupuestario**, Accid Profit. Barcelona,

Amat J.M., **Control Presupuestario**, Gestión 2000,

Ballarin Fredes, E., Rosanas Marti, JM, Grandes Garci, MJ, **Sistemas de Planificación y Control**, Desclee de Brouwer,

Kaplan, R. Norton, D., **El Cuadro de Mando Integral**, Ed. Gestion 2000,

Amat, Joan Maria, **Control presupuestario**, Ed. Gestion 2000,

Bonell, Ramón, **Manual de empresa, mercados y finanzas**, Ed. Difusión Jurídica,

Martínez, Eduardo, **Finanzas para directivos**, Ed. McGrawHill,

Rivero, José, **Análisis de estados financieros**, Ed. Edisofer,

Suárez, Andrés, **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, Ed. Pirámide,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

MOI IMPORTANTE: a conta de correo do estudante de IESIDE ha de ser a que o estudante revise diariamente, dado que os avisos e comunicacións faranse a esta conta. Non se poderá alegar ignorancia ante calquera destes avisos e comunicacións.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as metodoloxías descritas nesta guía pódense levar a cabo de forma non presencial, por tanto non é necesario facer cambios.

As clases presenciais serán substituídas pola súa versión virtual, con sesións en aula virtual e/ou gravación das sesións.

Isto farase en combinación co traballo autónomo por parte do estudante.

Estas modificacións levaranse a cabo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar, para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docentes.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos, como o correo electrónico ou vídeo conferencia.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non é necesario modificar os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesario bibliografía adicional.

* Outras modificacións

Ningunha.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non se modifican.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas.

* Probas que se modifican

No caso de que as probas non se poidan realizar de forma presencial, faranse de forma virtual. Isto pode incluír o uso da webcam así como o uso da cámara do móbil de alumno, para a vixilancia durante a realización das probas.

Tamén será imprescindible que o estudante comparta o escritorio do computador no cal se están levando a cabo as probas. As probas poderán ser gravadas.

* Novas probas

Ningunha.

* Información adicional

Non é necesario modificar os contidos nin adaptar os criterios de avaliación.
